

Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Okula İlişkin Algılarının İncelenmesi: Minnettarlık Mektubu Çalışması

Fatma ALTINSOY*

Çiğdem Keven AKLİMAN**

Öz

Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitim yoluyla öğrenimlerine devam eden öğrencilerin deneyimlerini yakından gözlemleme şansı bulan ebeveynlerin okula ilişkin minnettarlık algılarını araştırmaktır. Çalışmada, ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının okullarına minnettarlık duygularını yazarak keşfetmelerine odaklandığından nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın katılımcıları uzaktan eğitim sürecinde, eğitim öğretim kurumlarının farklı kademelerinde öğrencileri bulunan 24 veliden oluşmaktadır. Online (çevrimiçi) mektup formu aracılığıyla toplanan veriler içerik analizi tekniği ile beş aşamada çözümlenmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci velilerinin okula ilişkin yazdıkları minnettarlık mektup çözümlenmelerinden “çocuk eğitiminde ortaklık, eğitimde sürekliliği sağlayan kurum, yüksek akademik fayda sağlayan yer, ait hissedilen yer ve karakter güçlendiren mekân” olmak üzere beş temaya ve bu temalara ait on bir koda ulaşılmıştır. Mevcut çalışmanın sonuçlarına göre veliler okulun, çocuklarının akademik başarılarının artmasında, eğitim öğretim süreçlerinin yönetiminde ve çocuklara sağladığı sosyal ilişki ağı ile karakterlerinin güçlenmesinde önemli rol oynadığını ifade etmişlerdir. Araştırma bulguları velilerin okula karşı minnettarlık gösterme gücü, ihtiyaç ve beklentileri hakkında fikir vermesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Minnettarlık, Minnettarlık Mektubu, Uzaktan Eğitim, Veliler, Ebeveynler

Examining Parents' Perceptions of School in the Distance Education Process: Gratitude Letter Study

Abstract

The aim of this study is to investigate the perceptions of gratitude towards the school of the parents who had the chance to closely observe the experiences of the students who continue their education through distance education due to the Covid-19 epidemic. Qualitative research method was adopted in the study as it focuses on parents' discovering their children's feelings of gratitude for their school during the distance education process by writing. The participants of the research consist of 24 parents who have students at different levels of educational institutions during the distance education process. The data collected through the online letter form were analyzed in five stages with the content analysis technique. Five themes and eleven codes belonging to these themes were obtained from the analyzes of the letters of gratitude written by the parents of the students about the school during the distance education process, as "partnership in child education, the institution that provides continuity in education, the place that provides high academic benefits, the place where one feels and strengthens the character". According to the results of the current study, the parents stated that the school plays an important role in increasing the academic success of their children, in the management of the educational processes and in the strengthening of their characters with the social network that it provides to the children. The findings of the research are important in terms of giving an idea about the power of the parents to show gratitude towards the school, their needs and expectations.

Keywords: Gratitude, Letter Of Gratitude, Distance Education, Parents

*Dr. Öğretim Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı (Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Department of Guidance and Psychological Counseling), fatmaaltinsoy.26@gmail.com, fatma.altinsoy@ogu.edu.tr, ORCID:0000-0003-4910-2510

**Dr. Milli Eğitim Bakanlığı (Ministry of National Education), keven.akliman@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4837-9972
(Makale Türü: Araştırma Makalesi)

Geliş/Received: 08.06.2022

Kabul/Accepted: 27.12.2023

- **Etik Kurul Beyanı:** Bu çalışmada Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (TN: 2020-24, Tarih: 24.12.2020) etik kurul onayı alınmıştır.

Giriş

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını, eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinde önemli değişikliklere neden olmuştur. Okulları kapatmak, virüsün yayılma riskini azaltmak için uygulanan önlemlerden biri olmuştur. Eğitim öğretimin kesintiye uğramaması için uzaktan eğitim birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de uygulanmıştır. Uzaktan eğitim, okullara gitmeden eğitim öğretim sürecinin nasıl yürütüleceğine ilişkin bir deneyim sağlamıştır. Buna göre eğitim-öğretim faaliyetleri okuldan eve taşınmış ve devamlılığının sağlanmasında anne-babalara büyük sorumluluklar yüklenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı okulların kapalı olduğu süreçte uzaktan eğitime erişim için var olan Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) sürekli güncelleyerek güçlendirmiştir. EBA üzerinden haftalık ders saatleri, sisteme giriş yoğunluğunu azaltmak için ilkokul, ortaokul ve liseler için farklı zaman aralıklarında planlanmıştır. Okullar EBA destek noktalarının kurulması, ders programlarının düzenlenmesi, derslerin işlenmesi, takibi, öğrenci bilişim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve psikososyal destek hizmetlerinin sunulmasıyla sürece dahil olmuştur. Bu süreç okul-veli ilişkisinde yeni bir bağlamın oluşmasını sağlamıştır.

İnsanoğlunun gelişimi, değişen çevrelerle etkileşimden etkilenen bir süreçtir (Bronfenbrenner, 1977: 513-742). Bu çalışmada kullanılan teorik çerçeve, Bronfenbrenner'ın çevre ve birey arasındaki etkileşimlere odaklanan biyoekolojik teorisidir. Bronfenbrenner'ın Biyoekolojik Teorisi (1977: 513-742) beş sistemi içermektedir. Bunlar; 1) Mikrosistemler, 2) Mezosistem, 3) Ekzosistem, 4) Makrosistem ve 5) Kronosistemdir. Bronfenbrenner (1977), ekolojik teorinin bir yaşam süresi teorisi olduğunu ve birey ile değişen çevre arasında karşılıklı uyum ile ilerlemenin gerçekleştiğini açıklamıştır. Bu sistemler ile çocuk arasında karşılıklı etkileşimler vardır (Bronfenbrenner, 1977). Çocuk sistemlerin merkezinde olup (Bronfenbrenner, 1977: 513-742); aile ve okul arasında var olan ilişki, çocuğun öğrenme kapasitesini ve sosyal beceriler edinmesini etkileyen güçlü bir faktördür (Bronfenbrenner, 1986: 723-742).

Bronfenbrenner'ın teorisine göre mikrosistem, gelişen insan ve çevre (örn. ev, okul, işyeri vb.) arasındaki etkileşimleri içerir. Çocuk ve okul, çocuk ve aile, çocuk ve akranlar arasında doğrudan bir etkileşim vardır. Mezosistem, gelişmekte olan çocuğun bulunduğu ana ortamlar (örneğin, ev, okul, mahalle, akranlar, dini bağlılık, vb.) arasındaki karşılıklı ilişkileri içerir. Bronfenbrenner (1977: 513-742; 1986: 723-742), çocukların ebeveynlerden ve okuldan bağımsız ve etkileşimli olarak etkilendiklerini açıklamıştır. Çocuk ve sistemler arasındaki her etkileşim, çocuğun gelişimini ve özelliklerini etkiler (Bronfenbrenner, 1986: 723-742). Okul ve veli arasındaki ilişkide velinin eğitim sürecine katılımı önemli bir etmendir (Epstein, 1995: 701-712). Velilerin okulla iş birliği ve iletişimini artıran en önemli faktörlerden birinin okula ilişkin olumlu algıları

olduğu bilinmektedir. Okula ilişkin olumlu algıya sahip velilerin okula katılımlarının daha fazla olduğu bilinmektedir (Fantuzzo, Perry ve Childs, 2006: 142). Çocukların okullarından aldıkları eğitimden memnun olan velilerin okul etkinliklerini desteklemeye, gönüllü yardımda bulunmaya, çocuklarının ödevlerine yardım etmeye ve okul karar alma süreçlerine katılmaya hazır olma eğiliminde olduğu bilinmektedir (Vincent 1996: 347). Ayrıca çocuklarının okuldan aldığı eğitimden memnun olan velileri keyfi olarak çocuklarının okul kariyerlerini bozmaya daha az eğilim görülmektedir. (Howell 2004: 161; Maile 2004: 94). Tam tersi şekilde okula karşı olumsuz bir algıya sahip velilerin okula katılımı da sınırlı düzeyde kalmaktadır (Van Wyk, 2010: 25). Okul-veli iş birliği, öğrencilerin akademik başarılarını artırmakta (Henderson ve Mapp, 2002: 42-73; Jeynes, 2011: 121-140) ve sosyo-duygusal gelişimlerini sağlamaktadır (Redding, Murphy ve Sheley, 2011: 141).

Pandemi sürecinde oluşan yeni okul-veli ilişkisinde velilerin okula ilişkin algılarının araştırılması olası bir hibrit eğitim veya yeniden kapanma süreçlerinde velilerin eğitimin sürecinde etkin katılmanı sağlamak ve desteklemek açısından önemlidir. Literatür taramalarında pandemi sürecinde velilerin görüşlerini ortaya koyan araştırmaların yetersiz olduğu görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, konu ile ilgili yapılan araştırmaların uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimi karşılaştırılması (Çalışkan, Süzek ve Özcan, 2017: 529); öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı problemlerin tespiti (Serçemeli ve Kurnaz, 2020: 40); öğretmen ve yöneticilerin uzaktan eğitime ait görüşlerini belirleme (Demir ve Özdaş, 2020: 273) üzerine yoğunlaştığı görülür.

Ülkemizde velinin okula ilişkin algılarının tespit edildiği araştırmaların genellikle metafor çalışmaları şeklinde yürütüldüğü görülmektedir (Can-Çelebi, 2020: 1; Balcı, 1999: 132). Bireylerin bir kişiye ya da olguya ilişkin olumlu duygu, düşünce ve algılarını ortaya çıkarılmasında kullanılabilir yöntemlerden biri minnettarlık mektubu yazma çalışmalarıdır. Minnettarlık yaygın olarak, kişinin hayatındaki bir şey veya birisi için hissettiği olumlu duygu ve deneyim için müteşekkire olma eğilimi (şükran duyma) şekillerde tanımlanmıştır (Watkins, Woodward, Stone ve Kolts, 2003: 431). Minnettarlığı yazarak ifade etmenin bireyin iyi oluş düzeyini artırdığına ilişkin birçok araştırma bulgusu mevcuttur (Emmons ve McCullough, 2003: 377; Toepfer, Cichy ve Peters, 2012: 187). Minnettarlık mektuplarının bazı çalışmalarda bireyin bir kişi ya da durumdan sağladığı faydaları, giderilen ihtiyaçları ve beklentilerini ortaya çıkarmak amacıyla da kullanıldığı görülmektedir (Toepfer, Cichy ve Peters, 2012: 187).

Bu çalışmanın amacı, Covid-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitim yoluyla öğrenimlerine devam eden öğrenci velilerinin okula ilişkin algılarını araştırmaktır. Yukarıda bahsedilen literatür bilgisinden anlaşılacağı üzere uzaktan eğitim sürecinde velilerin görüşlerine yeterince yer verilmediği, veliler üzerinde yürütülen araştırmaların daha çok onların yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitimin karşılaştırılması şeklinde görüşlerine başvurulduğu görülmüştür. Ayrıca velilerin uzaktan eğitim sürecinde okula ilişkin pozitif algılarını doğrudan araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada minnettarlık mektupları kullanılmasındaki asıl amaç,

velilerin herhangi bir sınırlama olmadan okula ilişkin olumlu algılarını yani çocuklarının eğitimine okulun sağladığı fayda ve bunun nedenlerini ifade etmelerini sağlamaktır. Araştırma sonuçları okulların hem uzaktan hem de yüz yüze eğitim süreçlerinde öğrencilerin eğitim öğretim süreçlerine nasıl katkı sağladığını velilerin bakış açısından anlaşılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca araştırma sonuçlarının, okulların gerekliliğin tartışıldığı günümüz dijital bilgi çağında, eğitim politikalarına ve mevcut eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın literatürde yeterince araştırılmayan velilerin okula ilişkin algılarını ortaya çıkarması açısından alandaki bir boşluğu dolduracağına inanılmaktadır.

Yöntem

Araştırma modeli

Araştırmada, uzaktan eğitim sürecinde velilerin okula ilişkin algılarının minnettarlık mektupları aracılığıyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada, ebeveynlerin uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının okullarına minnettarlık duygularını yazarak keşfetmelerine odaklanmasını amaçlayan nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma, verileri sayısal ve istatistiksel boyutta resmeden nicel araştırmalardan farklı olarak bireylerin yaşamışlıklarından yola çıkarak derinlemesine bilgiye ulaşmayı amaçlamaktadır (Seggie ve Bayburt, 2021: 12; Johnson ve Christensen, 2014: 48). Çalışmanın odağında velilerin okula minnettarlığının keşfedilmesi üzerine tasarlanan nitel araştırma deseni kullanılmıştır (Merriam, 2009: 21).

Çalışma grubu

Araştırmanın katılımcıları uzaktan eğitim sürecinde, eğitim öğretim kurumlarının farklı kademelerinde öğrencileri bulunan 24 ebeveyninden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır (Patton, 2002: 238). Örneklem ölçütleri, Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitim sürecindeki herhangi bir eğitim kademesinde öğrencisi bulunan bir veli olmak ve gönüllü katılımcı olmaktadır. Mevcut çalışmada belirlenen ölçütleri karşılayan ve gönüllü onamı kabul eden 24 ebeveyne ulaşılmıştır. Nitel paradigma benimsenen çalışmalarda katılımcı hacminin belirlenmesinde kod ve anlam doygunluğuna ulaşmak için 16 katılımcının yeterli olduğu belirtilmektedir (Hennink, Kaiser ve Marconi, 2017: 591). Uzaktan eğitim sürecinde velilerin okul algısının incelendiği bu çalışmada 24 veli katılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde 19'i kadın ve 5'i erkektir, yaş dağılımı ise 22-58 yaş aralığındadır. Ayrıca katılımcıların sosyo-ekonomik düzeyi orta ve üst seviyededir. Velilerin meslekleri incelendiğinde: kamu sektörü ve özel sektör çalışanı, emekli ve ev hanımı olduğu görülmektedir. Katılımcı profili Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı Profilleri

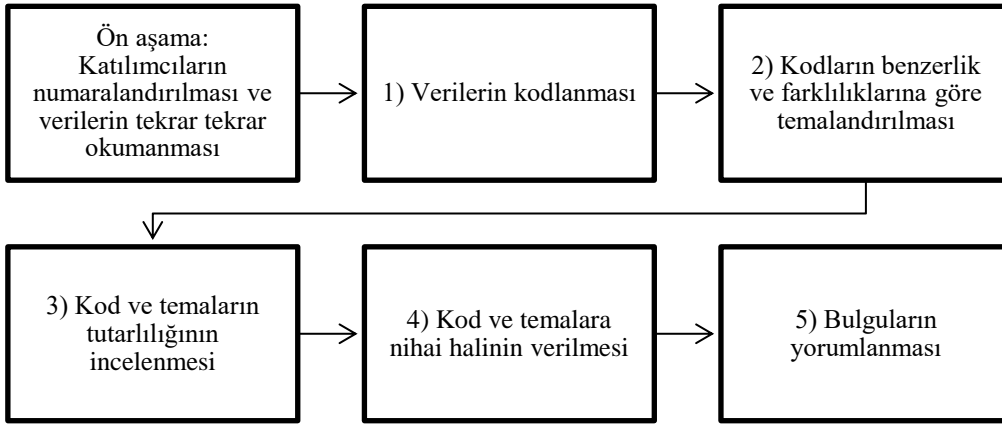
Katılımcılar	Rumuz	Cinsiyet	Yaş	Meslek
K1	Ali	Erkek	58	Emekli
K2	Ayşe	Kadın	35	Ev Hanımı
K3	Emel	Kadın	34	Özel Sektör
K4	Aslı	Kadın	37	Ev Hanımı
K5	Eslem	Kadın	34	Ev Hanımı
K6	Ecem	Kadın	28	Ev Hanımı
K7	Meltem	Kadın	29	Ev Hanımı
K8	Meral	Kadın	31	Ev Hanımı
K9	Beyza	Kadın	27	Ev Hanımı
K10	Fatih	Erkek	38	Özel Sektör
K11	Beril	Kadın	33	Ev Hanımı
K12	Ceyda	Kadın	32	Memur
K13	Özlem	Kadın	40	Memur
K14	Eymen	Erkek	36	Memur
K15	Zeynep	Kadın	27	Ev Hanımı
K16	Zehra	Kadın	33	Ev Hanımı
K17	Serpil	Kadın	36	Ev Hanımı
K18	Ahmet	Erkek	40	Özel Sektör
K19	Yasemin	Kadın	37	Ev Hanımı
K20	Emine	Kadın	32	Ev Hanımı
K21	Hatice	Kadın	34	Ev Hanımı
K22	Hale	Kadın	22	Memur
K23	Berrin	Kadın	31	Ev Hanımı
K24	Mehmet	Erkek	36	Özel Sektör

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmanın ilk basamağında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (TN: 2020-24, Tarih: 24.12.2020) “etik kurul izni” alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen online (çevrimiçi) mektup formu kullanılmıştır.

Bu form oluşturulurken pozitif psikolojinin temel kavramlarından olan minnettarlık alan yazın açıklamalarından da yararlanılmıştır (Emmons ve McCullough 2003: S.377; Nelson-Coffey, Johnson ve Coffey, 2021: 1; Sheldon ve Lyubomirsky, 2006: 73; Uzun ve Karataş, 2021: 1235; Wood, Froh ve Geraghty, 2010: 890). Bununla birlikte ruh sağlığı alanında doktora derecesine sahip iki uzmanının da görüşleri alınarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Veri toplama aracı olan online mektup formunun ilk bölümünde gönüllü onam formuna, gizlilik ilkesine, demografik bilgilere ve araştırmanın amacına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde katılımcıların minnettarlık mektuplarını yazabilecekleri bir alan oluşturulmuş ve “Sevgili Okulum...” şeklinde giriş cümlesi ile başlanıp diğer alanlar katılımcıların okula ilişkin minnettarlıklarını yazmaları için boş bırakılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında belirlenen ölçütleri karşılayan gönüllü katılımcılara ulaşılmış ve katılımcılardan çevrimiçi ortamda mektup formunu doldurmaları istenmiştir. Katılımcılara okula ilişkin minnettarlık mektup içeriklerini yazabilmeleri için bir aylık zaman dilimi tanımlanmış ve bu sürede veri toplama işlemi tamamlanmıştır.

Ebeveynlerin minnettarlık mektupları içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, anlamsal ve içeriksel benzerlik gösteren verilerden kodlar ve bu kodlardan da temalar oluşturularak fenomene ulaşmayı amaçlamaktadır (Mayring, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 242). Yorumlayıcı ve tümevarımcı yaklaşım çerçevesinde çözümlenen içerik analizi tekniği beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Analiz sürecinde kod ve temalar oluşturulurken araştırmacılar tarafından verilerden çıkarılan anlamlara göre kod ve temalar üretilmiştir. Analiz sürecinin ön aşamasında, katılımcıların minnettarlık mektupları yazma sırasına göre numaralandırılmış ve verilere aşinalık kazanmak için minnettarlık mektupları tekrar tekrar okunmuştur. İçerik analizinde şu aşamalar izlenmiştir: 1) Verilerin kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan bölümlerin araştırmacılar tarafından adlandırılması veya kodlanması, 2) Kodların benzerlik ve farklılıklarına göre belli kategoriler haline getirilerek temaların bulunması bir başka deyişle verilerin kodlar aracılığıyla kategorize edilmesi, 3) Kod ve temaların tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığının incelenmesi, 4) Kod ve temalara nihai halinin verilmesi, 5) Kod ve temalara göre verinin betimlenmesi veya bulguların yorumlanmasıdır (Creswell, 2014: 197; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 242-254). Mevcut çalışmada velilerin minnettarlık mektuplarından on bir koda ve bu kodlardan da beş temaya ulaşılmıştır. Velilerin yazmış olduğu minnettarlık mektuplarına ait kod ve temalar bulgular başlığı altında ayrıntılı bir şekilde raporlanmıştır. Veri analizinde izlenen basamaklar Şekil 1’de sunulmaktadır.

Şekil 1. Veri Analizinde İzlenen Aşamalar

Geçerlilik ve Güvenirlik

Nitel desende gerçekleştirilen mevcut çalışmada geçerlik ve güvenirligi sağlamak için çeşitli yollar kullanılmıştır (Creswell, 2014: 201-202; Lincoln ve Guba, 1985: 289; Yıldırım ve Şimşek, 2013: 269-286). Araştırmanın iç geçerliğinde [inandırıcılık] velilerin yazmış olduğu minnettarlık mektuplarındaki içeriğin özüne aşinalık kazanmak için verilerle (minnettarlık mektupları ile) uzun süre etkileşim sağlanmaya çalışılmıştır. Bu anlamda kodlama aşaması iki farklı zaman diliminde [iki hafta ara ile] ve birbirinden bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonunda iki kodlama birbirleriyle karşılaştırılmış ve uzlaşma gidilerek kodların nihai şekli verilmiştir. Bununla birlikte derinlik odaklı veri elde edebilmek amacıyla velilere mektuplarını yazmaları için belli bir zaman aralığı verilmiştir. Çalışmanın dış geçerliğinde [aktarılabirlik] amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Ayrıca nakledilebilirliği sağlamak için araştırmanın her aşaması detaylandırılarak ayrıntılı betimleme yoluna gidilmiş ve öğrenci velilerinin görüşlerine ait alıntılara yer verilmiştir. İç güvenirligi [tutarlık] sağlamak için tutarlılık incelemesi yoluna gidilmiştir. Bu amaçla araştırmacılar dışında bir uzman kod ve temaların tutarlılığı incelenmiş ve uzmandan alınan dönütler doğrultusunda elde edilen bulgulara nihai hali verilmiştir. Son olarak dış güvenirligi [teyit edilebilirlik] sağlamak için veriler ile bulguların nihai halindeki uyumluluğu karşılaştırılmıştır. Ayrıca tüm süreçler bilgisayar ortamında ayrı ayrı dosyalararak verilerin teyit edilebilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci velilerinin okula ilişkin yazdıkları minnettarlık mektup çözümlerinden “çocuk eğitiminde ortaklık, eğitimde sürekliliği sağlayan kurum, yüksek akademik fayda sağlayan yer, ait hissedilen yer ve karakter güçlendiren mekân” olmak üzere beş temaya ve bu temaları oluşturan on bir koda ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan kod, tema ve frekans dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur.

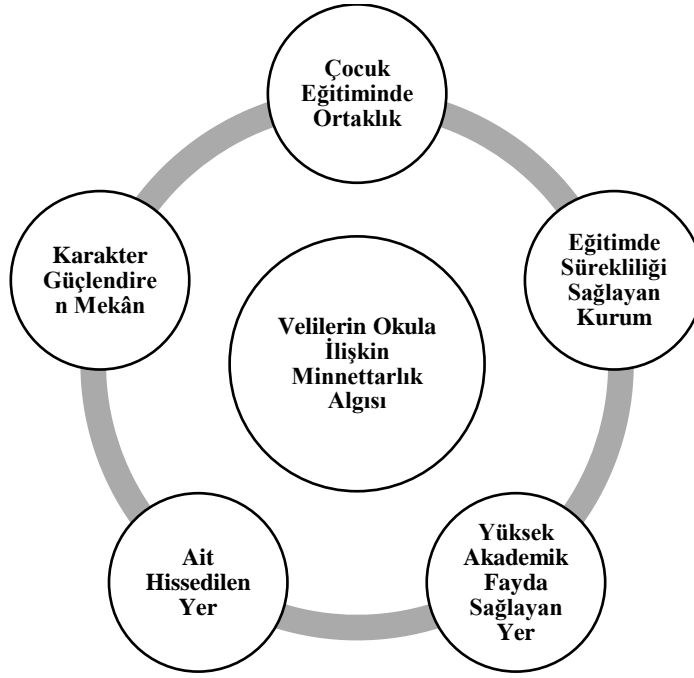

Tablo 2. Ebeveynlerin Minnettarlık Mektup Analizi Sonucunda Ulaşılan Kod, Tema Ve Frekans Dağılımları

Yüzdelerik Dağılım %	Kişi Bazında Tekrarlanan Frekans	Kod	Tema	Çocuk
42	10	Destek mekanizması	Çocuk Eğitiminde Ortaklık	
38	9	Eğitim hizmetinde devamlılık	Eğitimde Sürekliliği Sağlayan Kurum	
38	9	Okulda etkin öğretim		
4	1	Planlayıcı ve düzenleyici olarak okul	Yüksek Akademik Fayda Sağlayan Yer	
4	1	Sosyal öğrenmenin gerçekleştiği yer		
30	7	Sevgi ve bilgi yuvası olarak okul	Ait Hissedilen Yer	
21	5	Sosyal ve duygusal ihtiyaçların karşılandığı yer		
8	2	Geleceğe hazırlanan yer	Karakter Güçlendiren	
4	1	Sosyal beceri geliştiren yer	Mekân	
17	4	Psikolojik sağlamlık kazandıran yer		
4	1	Yaşama hazırlayan yer		

eğitiminde ortaklık temasını oluşturan tek kod “destek mekanizması” olmuştur. Eğitimde sürekliliği sağlayan kurum teması “eğitim hizmetinde devamlılık” kodundan yola çıkılarak ulaşılmıştır. Yüksek akademik fayda sağlayan yer temasına ise “okulda etkin öğretim, planlayıcı ve düzenleyici olarak okul ve sosyal öğrenmenin gerçekleştiği yer” olmak üzere üç kodun birleşiminden elde edilmiştir. Ait hissedilen yer temasını oluşturan tek kod “sevgi ve bilgi yuvası olarak okul” olmuştur. Son olarak karakter güçlendiren mekân temasına ise “sosyal ve duygusal ihtiyaçların karşılandığı yer, geleceğe hazırlanan yer, sosyal beceri geliştiren yer, psikolojik sağlamlık kazandıran yer ve yaşama hazırlayan yer” olmak üzere beş koddan yola çıkılarak ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada velilerin okula ilişkin minnettarlık algısının ana çerçevesi Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1.

Velilerin Okula İlişkin Minnettarlık Algısına İlişkin Ulaşılan Temalar

Tema: Çocuk eğitiminde ortaklık

Velilerin okula yönelik minnettarlık mektupları analizlerinde destek mekanizması kodundan yola çıkılarak çocuk eğitiminde ortaklık temasına ulaşılmıştır. Ebeveynler pandemi döneminde deneyimlemiş oldukları uzaktan eğitim sürecinde okulların çocuk eğitiminde ortak paydaş olduklarına ilişkin düşüncelerini minnettarlık mektubu aracılığıyla dile getirmişlerdir. Katılımcılar okula yönelik minnettarlıklarını betimlerken; öğretmenlerin doğrudan sorunlarla karşı karşıya kalan kişi olduğunu, okulun ailenin bir parçası olarak ebeveynlerin yükünü hafiflettiğini, öğrencilerin gerek okuma yazma gerek görgü kuralları gerek birlik beraberlik ve daha nice olumlu kazanımları okul sayesinde öğrendiğini, öğrencilerin okulda elde ettiği çıktıların paha biçilemez olduğunu, okulun disipline eden-öğreten- paylaşan-üreten-kaynaştıran bir yer olarak öğrencilere büyük kazançlar sağladığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ebeveynler, öğrencilerin okuldan elde ettiği gerek eğitim-öğretim gerek yaşama dair kazanımları daha iyi anladıklarını düşünmektedir. Çünkü katılımcılar çocuk eğitiminde aile ortamında kazanılamayacak pek çok bilgi ve becerinin (toplum kuralları gibi) okullar aracılığıyla öğrenildiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların bu ifadelerinden uzaktan eğitim sürecinde okulun işlevlerine ilişkin farkındalık sağladığı anlaşılmaktadır. Öyle görülüyor ki; pandemiyle birlikte eğitim öğretimin kesintiye uğramaması için uygulanan uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlere yüklenen sorumluluklar ebeveynlerde, okulun sadece eğitim öğretim yaşamını düzenleyen bir kurum değil, aynı zamanda çocukları yaşama hazırlayan bir destek mekanizması olduğuna ilişkin farkındalık sağlamıştır. Ebeveynlerin kod deşifrelerine ilişkin örnek cümleler aşağıda yer verilmiştir.

“...öncelikle sizlerin yokluğunu bu zor zamanlarda çok iyi anladım. Neler başardığınızı neler yaptığınızı çocuğuma neler katıp öğrettiğinizi çok iyi anladım. İşinizin ne kadar zor, yükünüzün ne kadar ağır olduğunu çok iyi anlamış bulunmaktayım. Çocuğuma verdiğiniz gerek okuma yazma, gerek görgü kuralları, gerek birlik beraberlik daha aklınıza neler gelirse eğitimlerinden dolayı sizlere büyük teşekkür ediyorum. Mesleğiniz; sabır, sevgi, hoşgörü, anlayış, gerektiriyor. İyi ki öğretmenlerimiz var, onlar olmasa işimiz çok zormuş. Emeklerinize ve mesleğinize sonsuz saygı ve minnet duyuyorum. Sevgi ve saygılarımla (Ecem, kod/destek mekanizması).”

“...Oğlumun okuldan aldığı eğitim ve kazanımlar paha biçilmez. Öğretmenimizin ve müdürümüzün hakkı ödenmez. İnşallah güzel günlerde görüşmek dileğiyle... Hoşça kalın sağlıklı kalın ♥♥♥♥. (Beyza, kod/destek mekanizması).”

“...Biliyorum ki okul disipline eden, öğreten, paylaştan, üreten, kaynaştıran bir yer. Anne-baba olarak birçok şeyi onlar için yapabiliyoruz. Ancak okulun kattıklarını, hangi eğitim koşullarından gelerseniz gelin siz veremiyorsunuz. Tüm bu katkılarınız için teşekkür ederim. ... (Özlem, kod/destek mekanizması).”

“...Kimi çocuk okula zor gider, kimi çocuk da okula koşşa koşşa gider. İşte biz o koşşa koşşa gidenlerdeniz. Bu uzaktan eğitim döneminde okulun ve öğretmenlerin kıymetini çocuğum da biz anneler de çok daha iyi anlamış olduk. Okul Çocuklarımız için yalnızca bilgiyi öğrendikleri bir yer olarak görmüyorum ayrıca bizlere destek veriyor... (Zehra, kod/ destek mekanizması).”

Tema: Eğitimde sürekliliği sağlayan kurum

Katılımcıların okula yönelik yazdıkları minnettarlık mektupları analizlerinde “eğitim hizmetinde devamlılık” kodundan yola çıkılarak eğitimde sürekliliği sağlayan kurum temasına ulaşılmıştır. Veliler okula yönelik minnettarlıklarını dile getirirken; okulun salgın gibi zor bir süreçte dahi evlatları için büyük çaba içerisinde olduğunu, bu süreçte çocuklarına gerekli iletişimi sağlayarak onları yalnız bırakmadığını, okulun devletin imkânlarını kullanarak uzaktan eğitim sürecinde de kaliteli eğitimine devam edebildiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte ebeveynler salgın nedeniyle uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze görüşemiyor olsalar bile okul çalışanları (öğretmen ve idareci) ile günün her saatinde iletişim kurabiliyor olmalarından dolayı okula minnettar olduklarını dile getirmiştir. Katılımcı ifadelerinden anlaşılıyor ki; eğitim-öğretim faaliyetlerinin devamlılığının sağlanmasında okulun/öğretmenlerin gösterdiği çaba, emek ve ulaşılabilirlik için veliler şükran duymaktadır. Katılımcılara ait kod deşifrelerine ilişkin örnek cümleler aşağıda sunulmuştur.

“...İçinde bulunduğumuz bu zor süreçte dahi evlatlarımız için büyük çaba içerisinde olduğunuzu biliyoruz. En az sağlık çalışanları hatta daha ziyadesi ile alkışları sizler hak ediyorsunuz çünkü sizler bir salgın dönemi değil beşikten mezara kadar eğitim gönüllülerisiniz hakkınız ödenmez (Ali, kod/ eğitim hizmetinde devamlılık).”

“...Bu süreçte çocuklarımızla gerekli mesaj göndererek gerek telefonla arayarak onları yalnız bırakmadığınız için başta okul müdürümüz ve öğretmenlerimize çok teşekkür ederiz. Benim çocuklarım çok şanslı bu okula gittiklerinden dolayı şükürler olsun (Eslem, kod/ eğitim hizmetinde devamlılık).”

“...Eğitim ve öğretimin çocuklarımız için ne kadar önemli olduğunu bu günlerde daha çok anladık. Bu sefer evlerimiz okul oldu sınıf oldu devletimizin gücü sayesinde EBA projesiyle öğretmenlerimizin çabasıyla ilk defa duyduğum ZOOM programları sayesinde eğitimler devam etti. Öncelikle Milli Eğitim Bakanı'mıza ve bütün öğretmenlerimize çocuklarımızın eğitimi için gösterdikleri çabalara çok teşekkür ediyorum (Eymen, kod/eğitim hizmetinde devamlılık).”

“...Koronavirüsü hayatımızın her alanını etkiledi. Bu sıkıntının içerisinde bizi rahatlatan şeylerin başında gelen şey, çocuklarımızın eğitimine devam etmesi. Onlar için elinizden geleni yaptığınız için size teşekkürü bir borç biliriz. Çocuğumun eğitiminin devamlılığını çok önemsiyorum. Buna fırsat verdiğiniz için teşekkür ederim. Hem öğretmenimiz hem bu imkânı sağlayan idareci ve diğer çalışanlara şunu ifade etmek isterim. Emeğinizi görüyor takdir ve teşekkür ediyoruz. Çalışmalarınızda başarılar dilerim. (Emine, kod /eğitim hizmetinde devamlılık).”

“...Her ne kadar bu zor durumda yüz yüze görüşemiyor olsak da günün her saati iletişime açık olduğunuzdan desteğinizi bizden hiç esirgemeyişinizden her zaman bize faydalı olacak bilgileri bizimle paylaştığınız için teşekkürler iyi ki varsınız (Hale, kod/eğitim hizmetinde devamlılık).”

Tema: Yüksek akademik fayda sağlayan yer

Ebeveynlerin okula yönelik minnettarlık mektupları incelendiğinde; “okulda etkin öğretim, planlayıcı ve düzenleyici olarak okul, sosyal öğrenmenin gerçekleştiği yer” kodların birleşiminden yüksek akademik fayda temasına ulaşılmıştır. Katılımcılar okula yönelik minnettarlıklarına ilişkin bu kodları betimlerken; uzaktan eğitim sürecinde okuldaki eğitimin ne kadar önemli olduğunu ve okulun ne kadar güzel bir nimet olduğunu anladıklarını, uzaktan eğitim evden ne kadar devam etse de bir öğretmenle okulda yüz yüze eğitim gibi olmadığını, derslerin uzaktan çevrimiçi araçlarla yürütülmesi öğrenciler için önemli olsa da okulun yerini tutmayacağını belirtmişlerdir. Bu demektir ki; pandemi ile birlikte uzaktan eğitimin deneyimlenmesi sonucunda okulda yüz yüze verilen eğitim öğretim faaliyetlerinin değerini anlamaya ilişkin ebeveynlere farkındalık sağlamıştır. Bu temaya ait kod deşifrelerine örnek cümleler aşağıda sunulmuştur.

“...Koronavirüs nedeniyle okulda eğitime ara vermek zorunda kaldık. Evdeyken okuldaki eğitimin ne kadar önemli olduğunu anladık. Bir şeyleri kaybedince değerini daha iyi anlıyoruz Ama öncelikle sağlığımız daha önemlidir. Okula kavuşacağımız günleri ipe çekiyoruz... (Ayşe, kod/okulda etkin öğretim).”

“...Şu süreçte okulun ne kadar güzel bir nimet olduğunu bir kez daha iyi anladık. Çocuklarımızın eğitim hayatının her ne şekilde olursa olsun siz öğretmenlerimize borçlu olduğumuzu hiçbir zaman unutmadığımızın

bir kez daha farkına vardık. Siz olmadan çocuklarımız bir şey öğrenemez. ... (Emel, kod/ okulda etkin öğretim).”

“...Öğretim sürecinin sadece bir şeyleri anlatmak dinlemek ve öğrenmek olmadığını evde kaldığımız bu günlerde evladına hem annelik hem de öğretmenlik yaparak anladım. Fark ediyorum ki hep bir şeyler eksik bu eksikliğin okulla tamamlanacağı düşüncesindeyim her kışın arkasından gelen bahar gibi bu karanlık günlerinde biteceği, okulların öğrenci çılgınlıklarıyla şenleneceği öğrencilerin öğretmenleriyle özlem gidereceği aydınlık günlerin yakında olduğuna inanıyorum... (Aslı, kod/okulda etkin öğretim).”

“...Bu virüs olayından sonra senin değerini daha iyi anladık. Ne kadar televizyondan eğitim verilse de okula benzemiyor. Sana çocuklarımıza verdiğin eğitim ve öğretimden dolayı minnettarız (Fatih, kod/ okulda etkin öğretim).”

“...Kalabalık olsa da sınıfları, birbirlerinden aldıkları-öğrendikleri daha kalabalık. Gözlerinin içine baktıklarıyla büyümek daha anlamlı. Sırasında oturmasıyla, bahçesinde koşturmasıyla, kantinde beklenen sırasıyla bile özlenen bir yuva olduğunuz için teşekkür ederim. Sevgili GGO Ailesi, çocuğumun söylemiyle 'kokusu' bile özlenen yer olduğunuz için teşekkür ederim (Özlem, kod/ sosyal öğrenmenin gerçekleştiği yer).”

“...Her ne kadar sanal olarak derslerin yapılması öğrencilerimiz için önemli olsa da okulun yeri bambaşkadır. Çocuklarımızın en kısa sürede Koronasız sağlıklı günlerde gerçek eğitim yuvası olan okullarına kavuşması dileklerle, tüm öğretmenlerine saygılarımı sunuyorum ve bu dönemde alkışı hak eden sağlıkçılarımızın yanında tüm öğretmenlerimizi de alkışlıyorum. ... (Eymen, kod/okulda etkin öğretim).”

Tema: Ait hissedilen yer

Velilerin okula yönelik minnettarlık mektup içeriklerinden “sevgi ve bilgi yuvası olarak okul” kodundan yola çıkılarak ait hissedilen yer temasına ulaşılmıştır. Ebeveynler okula yönelik minnettarlıklarına ilişkin mektup içeriklerinde; okulu öğrencilerin ikinci evleri olarak gördüklerini ve bir an önce çocuklarının okula kavuşmasını istediklerini, okulun binlerce minik yüreği sevgiyle kucaklayan eğitim yuvası olduğunu bu zor günlerde daha iyi anladıklarını, okulun sadece bilgi yuvası olmadığını aynı zamanda okul-öğrenci arasında sıkı bir sevgi bağının da olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca okuldan ayrı kalındığı uzaktan eğitim sürecinde çocuklarının okulu çok özlediklerini ifade etmişlerdir. Öyle görünüyor ki; ebeveynler çocuklarının okula ve okul ortamına sevgi bağıyla bağlandıklarını aynı zamanda ait hissedebildiği bir kurum olduğunu düşünmektedir. Bu temaya ait mektup içeriklerinden örnekler cümleler aşağıda sunulmuştur.

“Sizin katkınız, sizin varlığınız çocuklarımıza en büyük nimet. İnşallah bu zorlu süreç bir an önce geçer. Yine ikinci evleri olan okullarına ve öğretmenlerimize bir an önce kavuşurlar... (Emel, kod/ sevgi ve bilgi yuvası olarak okul).”

“...Evladını ve binlerce minik yüreği sevgiyle kucaklayan eğitim yuvamızın sadece bilgi yuvası olmadığını belki de bu zor günlerde daha da iyi anladık... (Aslı, kod/ sevgi ve bilgi yuvası olarak okul).”

“Sevgili Okulum, sen bizler için çocuklarımızın hem eğitim hem beceri hem de bilgilerini pekiştirdiğin plan ve program dâhilinde yürüyen sınımsız bir yuvasın... (Ceyda, kod/ sevgi ve bilgi yuvası olarak okul).”

“...Okulda, çocuklar ilişki kurmayı, sevmeyi sevilmeyi de öğreniyorlar. Örneğin, arkadaşlık ilişkisi kurmak gibi. Okul içinde yaptıkları etkinlikler, oyunlar, sohbetler çocuğumun geleceği için biriktirdiği en güzel anıdır. Okulumuz ve kıymetli öğretmenlerimiz iyi ki varsınız. Sevgiler ♥ (Zehra, Kod/ Sevgi ve bilgi yuvası olarak okul).”

Tema: Karakter güçlendiren mekân

Gönüllü katılımcıların okula yönelik minnettarlık mektupları incelendiğinde; “sosyal ve duygusal ihtiyaçların karşılandığı yer, geleceğe hazırlanılan yer, sosyal beceri geliştiren yer, psikolojik sağlık kazandıran yer ve yaşama hazırlayan yer” kodlarının ortak vurgusundan yola çıkılarak karakter güçlendiren mekân temasına ulaşılmıştır. Katılımcılar okula yönelik minnettarlıklarına ilişkin bu kodları betimlerken; hayatta eğitimin önemini ve yerini daha iyi anladıklarını, öğrencileri vatanına ve çevresine faydalı birey yetiştirmek için okulun payının büyük olduğunu, okul ortamında öğrencilerin arkadaşlarıyla etkileşimde bulunmanın sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamasında payının büyük olduğunu, arkadaşlığı, dostluğu, paylaşmayı, sevgiyi, saygıyı, ahlâkı, disiplini, sorumluluğu öğreten olmazsa olmaz bir kurum olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte okulda öğrencilerin kendi kişiliklerini geliştirme fırsatı vererek ağladıklarında gülmeyi, düştüklerinde kalkmayı, güçsüzken güçlenmeyi, korktuklarında cesareti, adaletsizlik karşısında adaleti öğreten yer olduğunu belirtmişlerdir. Bu demektir ki; ebeveynler okulların çocuklarında duygulanım ve davranış biçimini olumlu yönde şekillendirdiğini düşünmektedir. Katılımcıların kod deşifrelerine ait örnekler cümleler aşağıda sunulmuştur.

“...Okul arkadaşlığı, dostluğu, paylaşmayı, sevgiyi, saygıyı, ahlâkı, disiplini, sorumluluğu öğretir. Okul olmazsa eğitim olmaz, eğitimin olmadığı yerde de cehalet artar maalesef. Okullarımızın, öğretmenlerimizin, eğitimcilerimizin kıymetini bilelim. Bizim okulumuz güzel bir bahçede konumlandırılmış, bahçesinde çocukların güvenle oyun oynayabileceği temiz, şirin bir yapı. Çocuklarımızın o bahçede öğretmenleri ve arkadaşları ile oyunlar oynadığı o güzel günleri hasretle bekliyoruz... (Beril, kod/ duygusal ve sosyal ihtiyaçların karşılandığı yer).”

“...ancak koranavirüsle mücadele edilen şu günlerde bu sistemin değerini daha da iyi anladık sanırım, okulum, sen aynı zamanda onlara bizim evlerimizde hiçbir zaman veremeyeceğimiz bu renk cümbüşünün içinde, kendi kişiliklerini geliştirme fırsatını vererek ağladıklarında gülmeyi, düştüklerinde kalkmayı, güçsüzken güçlenmeyi, korktuklarında cesareti, adaletsizlik karşısında adaleti ve sayamayacağım birçok olguyu da güzel öğretmenlerimizle beraber veren en güzel yer'sin.... (Ceyda, kod/ psikolojik sağlık kazandıran yer).”

“...Bu virüsten dolayı, dünyanın dengesinin tamamen altüst olduğu bir süreçten geçmekteyiz. Özel çocuklarımızın karmaşık bir o kadar renkli dünyalarını da etkiledi. Evde ne kadar ilgimiz çocuklarımızın üzerinde olsa da bizim yapamadığımızı okul olarak siz gerçekleştirmektесiniz. İnsan toplumu oluşturup şekil vermekte. ... (Yasemin, kod/geleceğe hazırlanan yer).”

“...bu kötü günleri inşallah en kısa zamanda atlatıp tekrar derslere devam etmek ve en önemlisi de çocuklarımızın sağlığı tabii ki de biz evde günlerimizi oyun etkinlik ders yaparak geçirmeye çalışıyoruz yeri geliyor evde her yer altüst oluyor minderler yastıklar havada oyuncaklar yerlerde aman dağılsın deyip çocuklarımla birlikte oynuyorum çünkü hiçbir şey evlattan önemli değil çünkü bu kötü günümüzde el ele verirsek her şeyi üstesinden geleceğimizi biliyorum neden dersiniz ben bu okula başladığımda hiç umudum yoktu okulla ilgisi yok ama E.M. okula nasıl alışır nasıl bırakıp geleceğim ya düşerse ya birisiyle kavga ederse ya çocuğumun karnı aç kalırsa vs. ama şimdi anladım ki bizim gibi çocukları olan aileler iyi ki sizleri tanımışız iyi ki varsınız oğlum bile okulunu özlüyorsa diyecek bir sözüm yok çünkü okula önceden gitmek istemezdi şimdi mumla arar oldu... (Hatice, kod/psikolojik sağlamlık kazandıran yer).”

“...Bu uzun ayrılıkta çocuğumuzla beraber geçirdiğimiz zamanda siz değerli öğretmenlerimizin ne kadar fedakâr bir mesleği icra ettiğimizi çok daha iyi anladık. Biz yeri geldi pes ettik, yeri geldi vazgeçtik dediğimizde sizler aklımıza geldiniz. Sıklımadan bunalmadan bizim çocuğumuza bir kelime fazla öğretebilmek için gösterdiğiniz çaba ve sabır için minnettarız. Sizlerin ve okulumuzun varlığını sizler yokken daha iyi anladık. İyi ki varsınız (Mehmet, kod/ psikolojik sağlamlık kazandıran yer).”

Tartışma

Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını nedeniyle alınan uzaktan eğitim önlemi, öğrencilerin öğrenme yaşantılarında ve veli-okul ilişkisinde yeni bir yapılanma getirmiştir. Bu süreçte çocukların eğitimlerinde daha fazla sorumluluk yüklenen velilerin okula ilişkin algıların bilinmesi verilen hizmetin değerlendirilmesi ve verilecek hizmetlerin planlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmada odak noktası olarak çocukları uzaktan eğitim sürecinde olan velilerin okula ilişkin olumlu algıları araştırılmıştır. Veli minnettarlık mektupları analizi sonucunda “çocuk eğitiminde ortaklık, eğitimde sürekliliği sağlayan kurum, yüksek akademik fayda sağlayan yer, ait hissedilen yer ve karakter güçlendiren mekân” olmak üzere bir koda ve kodlardan da beş temaya ulaşılmıştır.

Katılımcılar tarafından en çok vurgulanan içerik “karakter güçlendiren yer” teması içerisinde yer almaktadır. Katılımcılar bu tema altında okulun; sosyal ve duygusal ihtiyaçların karşılandığı yer, geleceğe hazırlanan yer, sosyal beceri geliştiren yer, psikolojik sağlamlık kazandıran yer gibi işlevleriyle çocuklarının karakterlerini güçlendirmesine yardımcı olduğunu vurgulamışlardır. Velilerin bakış açısından okul, çocuklarının sadece akademik gelişimleri için değil duygusal ve sosyal gelişim alanlarını destekleyen bir ortam olarak görülmektedir. Mektup içeriklerinden, okulun sunduğu ortam ve fırsatların çocuklarının sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamalarına yardım ettiğini, sosyal beceriler edinmelerine katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

Veli ifadelerinden okulun çocuklarının yaşadıkları duygusal ve sosyal problemlerle başa çıkmada psikolojik dayanıklılıklarını artırdığı ifade edilmektedir. Araştırmanın bu bulgusu ile benzer şekilde literatürde okul kavramına ilişkin yapılan nitel araştırmalarda ağaç, çiçek bahçesi, insan olma, meyve bahçesi gibi metaforlar ile ifade edilen okulun yetiştiren ve geliştiren işlevine vurgu yapıldığı görülmektedir (Balci, 2011: 132; İnbar, 1996: 77). Bu sonucun olası en önemli nedeni, uzaktan eğitim sürecinde çocukların uzun süre ekran başında olmaları online dersler dışında yaşlıları ile iletişim kuracakları mekanların sınırlı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Uzaktan eğitimde, Bronfenbrenner'ın (1977) tanımladığı biyoekolojik sistem içerisinde çocukların kişilik ve karakter gelişimlerinde en önemli rol oynayan mikrosistemde bulunun okul yaşantısının sınırlandırılmış olması, çocukların karakter güçlerinin gelişmesinde gecikme yaratmış olabilir.

Katılımcıların okula yönelik minnettarlık mektupları analizlerinde ikinci önemli içerik “eğitimde sürekliliği sağlayan kurum” teması altındadır. Bu tema altında vurgulanan içerik uzaktan eğitim sürecinde okulun çocukları için “eğitim hizmetinde devamlılık” sağlaması olmuştur. Velilerin okula yönelik minnettarlıklarını dile getirirken okulun, salgın gibi zor bir süreçte dahi çocukları için büyük çaba içerisinde olduğunu, bu süreçte çocuklarına gerekli iletişimi sağlayarak onları yalnız bırakmadığını, ders takiplerinin yaptıklarını, okulun uzaktan eğitim sürecinde kaliteli eğitim verdiğini, devletin imkânlarını kullanarak okulların eğitimine devam edebildiği belirtmişlerdir. Ayrıca veliler salgın nedeniyle uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze görüşemiyor olsalar bile okul çalışanlarının (öğretmen ve idareci) günün her saatinde iletişime açık olduğu için minnettar olduklarını dile getirmiştir. Katılımcıların üçte biri uzaktan eğitim sürecinde okulların eğitim öğretim hizmetini sürdürdükleri için okula minnettar olduklarını dile getirmişlerdir. Bu durum uzaktan eğitim sürecinde okul-veli iletişiminin hem veliler hem de çocukları için akademik, duygusal ve sosyal destek sağlamaya yardımcı olduğu şeklinde yorumlanabilir. Araştırmalar okul-veli iş birliğini besleyen en önemli unsurlardan biri karşılıklı iletişim olduğunu göstermiştir (Lemmer ve Van Wyk, 2004: 25). Minnettarlık mektuplarından uzaktan eğitim sürecinde okulların öğrenci takibi ve veli ile iletişimi bırakmaması veliler tarafından eğitimde devamlılık hissi yarattığı ve çocukları adına fayda sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın dikkate değer bir bulgusu katılımcıların okulu “yüksek akademik fayda sağlayan yer” olarak görmesi gösterilebilir. Katılımcılar bu tema altında okulun; okulda etkin öğretim, planlayıcı ve düzenleyici olarak okul, sosyal öğrenmenin gerçekleştiği yer şeklinde olumlu işleve sahip olduğunu belirtmiştir. Çocuklarını uzaktan eğitim sürecinde gözlemleyen velilerin minnettarlık mektuplarından, çocuklarının uzaktan eğitimden okuldaki kadar verim alamadıklarını, okulun sunduğu planlayıcı-düzenleyici ortamının, motivasyon faktörlerinin ve dolaylı öğrenmelerinin çocuklarına yüksek akademik fayda sağladığı görüşünde oldukları gözlenmiştir. Bu araştırmada ortaya çıkan, velilerin okulun akademik başarıyı artırma ve çocukları disipline etme rolü olduğuna ilişkin bulgu, önceki araştırma bulguları benzerlik göstermektedir. Örneğin Goldring ve Rowley (2006: 209), yaptıkları araştırmada velilerin okuldan beklentilerin en çok okul akademik standardı ve öğretimin etkililiği, okul disiplini ve öğrenci güvenliği ile ilgili konuları önemseydiğini

bulmuşlardır. Ebeveyn memnuniyetinin çok önemli bir ölçüsü, çocukların bireysel okul performansının bir göstergesi olarak kabul edilen standartlaştırılmış testlerdeki performansdır (Charbonneau ve van Ryzin 2011: 54; Gibbons ve Silva 2011: 312). Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesinde yaşanan sıkıntılar velilerin çocuklarının başarısının doğru bir şekilde değerlendirememesine yol açmıştır, bundan dolayı uzaktan eğitimde bu ihtiyacın karşılanamaması bir ihtiyaç olarak araştırma sonucuna yansımış olabilir. Velilerin akademik başarı için yüz yüze eğitimi uzaktan eğitimden daha etkili görmelerinde uzaktan eğitimde yaşanan internet erişim sorunları (Birişçi, 2013: 24), bazı velilerin öğrencilerini desteklemek için gerekli dijital okur yazarlığa sahip olmamaları (Anderson, 2020: 1), öğrencilerin online (çevrimiçi) eğitime katılım motivasyonlarının düşüklüğü ((Bakioğlu ve Çevik, 2020: 109), öğrencilerin öz düzenleme becerilerindeki eksikliği (Dong, Cao ve Li, 2020:1) ve öğrenci-öğretmen iletişim ağının zayıflığı (Sintema, 2020: 1-6) gibi nedenlerin etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu katılımcıların okulu “çocuk eğitimde ortaklık” olarak algılamasıdır. Katılımcılar bu tema ile “okulun” çocuklarının eğitimde en büyük destek mekanizması olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bulgu önceki benzer araştırma sonuçlarını doğrular niteliktedir. Örneğin Can-Çelebi (2020: 1) anaokulu velilerinin okula ilişkin algıları üzerine yaptığı araştırmada okulun “yetiştiren-şekillendiren yer” olarak tanımlanması çocuk yetiştirmede aynı amacı okul ile paylaştığını ve kendileri için bir destek mekanizması oluşturduğunu göstermektedir. Çocuk eğitiminde en önemli ortaklar: okullar ve veliler olarak bilinmektedir (Lemmer, 2013: 25). Uzaktan eğitim sürecin velilerin çocuklarının eğitiminde moderatörlük ve destek sorumluluğun artmış olması okuldan gelebilecek her türlü desteğin (öğretmen ve idarecilerin veli ile iletişimin devamlılığı) bir rahatlama, güven ve memnuniyet oluşturduğu görülmektedir. Velilerin okulun desteğini yüz yüze eğitimde daha fazla hissedilmiş olması okulların açılmasına ilişkin motivasyonlarının artmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların yazdıkları minnettarlık mektuplarından okula ilişkin edinilen bir diğer tema “ait hissedilen yer” olmasıdır. Bu tema altında okulun, bilgi ve sevgi yuvası olma içeriklerinin yer aldığı görülmektedir. Katılımcılar bu tema ile okulla aralarında derin ve anlamlı bir bağ olduğunu, okulun aile-yuva-baba demek olduğunu, birlik ve beraberliği sağlayan bir çatı olduğunu, çocukları için ikinci yuva olduğunu, okulun güven verici bir işlevi olduğunu belirtmişlerdir. Literatürde benzer şekilde veliler, çocuklarının okullarına bağlı hissettiklerinde öğrenme ortamından memnun olduklarını ifade etmişlerdir (Francis vd., 2016: 281). Velilerin okula ilişkin minnettarlık ifadeleri genel anlamda sadece çocuklarının değil kendilerinin de okula ait hissettiklerini gösteren önemli kanıt olduğu düşünülmektedir. Bunun önemli bir nedeninin çocuklarının eğitim ve öğretim sorumluluğunu paylaşmanın verdiği güven şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırma, sonuçları itibariyle ilgili literatüre yeni bir bakış açısı getirmesi yanında bazı sınırlılıklara sahiptir. Veli seçiminde çocuklarının okul türü, kademeleri ve yaşı dikkate alınmamıştır. Çocukların bulunduğu eğitim kademesi, yaşı veli desteğinin türü ve miktarında belirleyici olabileceği için velilerin okula

ilişkin algıları üzerinde etkili olabilir. Bu ileriye araştırmalarda velilerin okula ilişkin algılarında bu değişkenlerin etkisi incelenebilir. Bunun yanı sıra velilerin sosyoekonomik düzeyleri, dijital medya okuryazarlığı gibi değişkenlerin etkisi dikkate alınarak benzer araştırmalar yapılabilir. Gelecek çalışmalarda bu değişkenler dikkate alınması önerilmektedir. Veli algıları minnettarlık mektupları ile araştırıldığı için sadece okula ilişkin olumlu algılar ortaya çıkarılması bir sınırlılık olarak görülebilir. Ayrıca nitel araştırmalarda var olan araştırmacı yanlılığı potansiyeli bir sınırlılık olarak kabul edilmektedir (Taylor ve Bogdan, 1998).

Eğitim sisteminin okul, öğrenci ve veli olmak üzere üç önemli paydaşı vardır. Paydaşların birbirleriyle iletişimi ve geri dönüşleri, sunulan eğitim hizmetinin değerlendirilmesi araştırmacılar için bir veri kaynağıdır. Uzaktan eğitim sürecinde velilerin okula ilişkin minnettarlık görüşleri betimlemeye çalışıldığı bu çalışmada okul uzaktan ve yüz yüze eğitimde çocukların eğitim süreçlerine ve gelişimlerine nasıl katkı sağladığı tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde ebeveynlerin artan sorumlulukları, ebeveynlerin stres ve tükenmişlik düzeyini etkilemiştir (Yucesoy-Özkan, Kaya, Gülboy, Altun ve Oncul, 2020: 19-62). Bu çalışmanın sonuçları göstermektedir ki uzaktan eğitim faaliyetlerinde okul tarafından aranmak, bilgilendirilmek, çocuklarının takip edilmesi velilerin çocuklarının eğitimleri konusunda yalnız olmadıklarını, güvende hissetmeleri ve dolayısıyla streslerini azaltan bir faktör olmaktadır. İleride olası uzaktan ve hibrit eğitim süreçlerinden en üst düzeyde verim almak için okulun veli ve öğrenciyle iletişim sıklığı ve kalitesini artırılmaya çalışılmalıdır. Ayrıca velilerin çocukların eğitimlerinde önemli bir çıktı olarak gördükleri akademik başarının uzaktan eğitim sürecinde istenen düzeye gelmesi için gerekli eksikliklerin tamamlanması veli memnuniyetine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada olumlu algıların ortaya çıkarılması için kullanılan minnettarlık mektupları çocuklar ve öğretmenler için benzer amaçlarla kullanılabilir. Araştırma bulguları eğitim politikacıları tarafından yüz yüze, uzaktan eğitim ve hibrit eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi ve planlanması aşamalarında dikkate alınabilir.

Yazar Katkıları: Araştırmanın her iki yazarı da tüm süreçlerde yer almışlardır.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Tüm katılımcılara teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynakça

- Anderson, T. C. (2020). Academics, achievement gap, and nutritional health: The impact of coronavirus on education. *Delta Kappa Gamma Bulletin*, 87(1), 7-14.
- Bakioğlu, B., Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: School perceptions of students, teachers and parents from four selected schools*. [Yayımlanmamış doktora tezi], Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, F. A. (2011). Metaphorical images of school: School perceptions of primary education supervisors. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (44).

- Birişçi, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 2(1), 24-40.
- Bray, M. (2001). *Community partnerships in education: Dimensions, variations and implications*. Paris: Unesco.
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32, 513 - 531.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723 - 742.
- Can-Çelebi, F.(2020). Okul öncesi eğitimde öğrenci velilerinin okul kavramına ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(I), 1-10.
- Charbonneau, E., & Van Ryzin, G. G. (2011). Performance measures and parental satisfaction with New York City schools. *The American Review of Public Administration* 42 (1): 54–65.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). Sage Publications, Inc.
- Caliskan, S., Suzek, S., & Ozcan, D. (2017). Determining student satisfaction in distance education courses. *Procedia Computer Science*, 120, 529-538.
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Examining teachers' opinions related to distance education in the COVID-19 process. *Milli Egitim*, 49(1), 273-292.
- Dong, C., Cao, S., & Li, H. (2020). Young children's online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents' beliefs and attitudes. *Children and Youth Services Review*, 118(105440), 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105440>
- Emmons, R. A., & McCullough, M. E. (2003). Counting blessings versus burdens: An experimental research of gratitude and subjective wellbeing in daily life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 377-389.
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *The Phi Delta Kappan*, 76(9), 701-712.
- Epstein, J. L. (2010). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (2nd ed.). Boulder, CO: Westview Press.
- Epstein, J. L. (2013). Ready or not? Preparing future educators for school, family, and community partnerships. *Teaching Education*, 24(2), 115-118. doi: 10.1080/10476210.2013.786887
- Epstein, J. L., Sanders, M. G., Sheldon, S. B., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., ... & Williams, K. J. (2009). *School, family and community partnerships: Your handbook for action* (3rd ed). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Fantuzzo, J., Perry, M. A., & Childs, S. (2006). Parent satisfaction with educational experiences scale: A multivariate examination of parent satisfaction with early childhood education programs. *Early Childhood Research Quarterly*, 21(2), 142-152.
- Francis, G. L., Blue-Banning, M., Turnbull, A. P., Hill, C., Haines, S. J., & Gross, J. M. (2016). Culture in inclusive schools: Parental perspectives on trusting family professional partnerships. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 281-293.
- Gibbons, S., & Silva, O. (2011). School quality, child wellbeing and parents' satisfaction. *Economics of Education Review*, 30(2), 312-331.
- Goldring, E., & Rowley, K. J. (2006). *Parent preferences and parent choices*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association San Francisco, CA, April 8.

- Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2002). *A new wave of evidence: the impact of school, family, and community connections on student achievement. Annual synthesis*, Southwest Educational Development Laboratory.
- Hennink, M. M., Kaiser, B. N., & Marconi, V. C. (2017). Code saturation versus meaning saturation: how many interviews are enough?. *Qualitative Health Research*, 27(4), 591-608. <https://doi.org/10.1177/1049732316665344>
- Howell, W. (2004). *Fumbling for an exit key: Parents, choice, and the future of NCLB. In Leaving No Child Behind?* (pp. 161-190). Palgrave Macmillan, New York.
- Inbar, D. E. (1996). *The free educational prison: Metaphors and images*. Educational Research, 38(1), 77-92.
- Jeynes, W. (2010). *Parental involvement and academic success*. New York: Routledge.
- Johnson, R. B., & Christensen, L. (2014). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches (4th. ed.)*. Sage publications.
- Lemmer, E. M. (2013). The parent-teacher relationship as partnership: a conceptual analysis. *Journal for Christian Scholarship= Tydskrif vir Christelike Wetenskap*, 49(1_2), 25-54.
- Lemmer, E., & Van Wyk, N. (2004). Home-school communication in South African primary schools. *South African Journal of Education*, 24(3), 183-188.
- Lincoln, Y.S. & Guba, E.G. (1985). *Naturalistic inquiry*. California: SAGE
- Maile, S. (2004). School choice in South Africa. *Education and Urban Society*, 37(1), 94-116.
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis [28 paragraphs]. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: *Qualitative Social Research*, 1(2), Art. 20, <https://doi.org/10.17169/fqs-1.2.1089>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (pp. 21-39). John Wiley & Sons.
- Nelson-Coffey, S. K., Johnson, C., & Coffey, J. K. (2021). Safe haven gratitude improves emotions, well-being, and parenting outcomes among parents with high levels of attachment insecurity. *The Journal of Positive Psychology*, 1-11.
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Redding, S., Murphy, M., & Sheley, P. (Eds.). (2011). *Handbook on family and community engagement*. Lincoln, IL: IAP.
- Seggie F. N & Bayburt, Y. (2021). *Nitel araştırma, yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Sheldon, K.M. & Lyubomirsky, S. (2006). How to increase and sustain positive emotion: The effects of expressing gratitude and visualizing best possible selves. *Journal of Positive Psychology*, 1, 73-82.
- Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: implications for STEM education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), 1-6.
- Taylor, S. J., & Bogdan, R. (1998). *Introduction to qualitative research methods* (3rd ed.). New
- Toepfer, S. M., Cichy, K., & Peters, P. (2012). Letters of gratitude: Further evidence for author benefits. *Journal of Happiness Studies*, 13(1), 187-201.

- Uzun, K., & Karataş, Z. (2021). Beliren ve orta yetişkinlik dönemindeki bireylerin minnettarlık ile ilgili görüşleri. *Dokuz Eylul University Journal of Graduate School of Social Sciences*, 23(3).
- Van Wyk, N. (2010). *Theories, policies and practices of parent involvement in education*. In E Lemmer & N van Wyk (eds). Themes in South African education. Cape Town: Pearson.
- Vincent, C. (1996). Parents and teachers: power and participation. London: falmer. 2001 social class and parental agency. *Journal of Education Policy*, 16(4), 347-364.
- Watkins, P. C., Woodward, K., Stone, T., & Kolts, R. L. (2003). Gratitude and happiness: Development of a measure of gratitude, and relationships with subjective well-being. *Social Behavior and Personality: an* 9, 31(5), 431-451.
- Wood, A. M., Froh, J. J., & Geraghty, A. W. (2010). Gratitude and well-being: A review and theoretical integration. *Clinical Psychology Review*, 30(7), 890-905.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yucesoy-Özkan, S., Kaya, F., Gülboy, E., Altun, D. E. & Oncul, N. (2020). General and special education practices during the COVID-19 viral outbreak in Turkey. I. Sahin ve M. Shelley (Ed.), Educational practices during the COVID-19 viral outbreak: *International Perspectives* (s. 19–62) içinde. ISTES Organization.